

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVA

**ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT
NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE
NATIONAL AUDIT OFFICE**

Nr. i Dokumentit: 22.2.1-2016-08

**RAPORTI I AUDITIMIT
PËR RAPORTIN FINANCIAR VJETOR TË KOMUNËS SË DEÇANIT
PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2016**

Prishtinë, qershor 2017

Zyra Kombëtare e Auditimit e Republikës së Kosovës është institucioni më i lartë i kontrollit ekonomik e financiar, i cili me Kushtetutën dhe ligjet e vendit gëzon pavarësi funksionale, financiare dhe operative. Zyra e Kombëtare e Auditimit kryen auditime të rregullsisë dhe të performancës dhe për punën e vet i jep llogari Kuvendit të Kosovës.

Misioni ynë është që të kontribuojmë në menaxhimin e shëndoshë financiar në administratën publike. Ne kryejmë auditime në përputhje me standardet e njohura ndërkombëtare të auditimit në sektorin publik si dhe me praktikatat e mira evropiane.

Raportet e Zyrës Kombëtare të Auditimit promovojnë drejtpërsëdrejti llogaridhënien e institucioneve publike pasi që ato ofrojnë bazë të qëndrueshme për të kërkuar llogari nga menaxherët e çdo organizate buxhetore. Në këtë mënyrë ne rrisim besimin në shpenzimin e fondeve publike dhe luajmë një rol aktiv në sigurimin e interesit të taksapaguesve dhe të palëve tjera të interesit në rritjen e përgjegjësisë publike.

Auditori i Përgjithshëm ka vendosur në lidhje me opinionin e auditimit për Pasqyrat Financiare Vjetore të Komunës së Deçanit, në konsultim me Ndhmës Auditorin e Përgjithshëm Qerkin Morina, i cili e ka mbikëqyrur auditimin.

Raporti dhe opinionin i lëshuar janë rezultat i auditimit të kryer nga Kapllan Muhaxheri (udhëheqës ekipi), si dhe Agim Sogojeva e Alban Shatri, nën menaxhimin e Udhëheqësit të Departamentit të auditimit Astrit Bllaca.

TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje e përgjithshme	4
1 Pasqyrat financiare vjetore dhe obligimet e tjera për raportimin e jashtëm	6
2 Qeverisja.....	10
3 Menaxhimi financiar dhe kontrolli	15
Shtojca I: Qasja dhe metodologjia e auditimit	28
Shtojca II: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA.....	29
Shtojca III: Progresi në zbatimin e rekomandimeve të vitit paraprak	32
Shtojca IV: Letërkonfirmimi	38

Përmbledhje e përgjithshme

Hyrje

Ky Raport përmbledhë çështjet kryesore që dalin nga auditimi i Raportit Financiar Vjetor të Komunës së Deçanit për vitin 2016, i cili e përcakton Opinionin e dhënë nga Auditori i Përgjithshëm. Ekzaminimi i pasqyrave financiare për vitin 2016 është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit të Institucioneve Supreme të Auditimit. Qasja jonë ka përfshirë testet dhe procedurat, të cilat ishin të nevojshme për të arritur në një opinion lidhur me pasqyrat financiare. Qasja e aplikuar e auditimit është paraqitur në Planin e Jashtëm të Auditimit¹, të datës 08.11.2016.

Auditimi ynë është fokusuar në:

(Më gjerësisht, shih Shtojcën 1).

Niveli i punës së kryer nga Zyra e Kombëtare e Auditimit për të përfunduar auditimin për vitin 2016 pasqyron drejtpërsëdrejti cilësinë e kontrollit të brendshëm të zbatuar nga menaxhmenti i komunës.

Opinion i Auditorit të Përgjithshëm

Opinion i kualifikuar me Theksim të Çështjes

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare vjetore prezantojnë *një pamje të drejtë dhe të vërtetë* në të gjitha aspektet materiale, përveq gabimeve të prezantuara në pasqyrën e pranimeve dhe të pagesave në para të gatshme, si dhe në pasqyrën e ekzekutimit të buxhetit.

Theksimi i çështjes

Si theksim i çështjes dëshirojmë të përmendim faktin se disa nga pasuritë e evidentuara në kadastër nuk ishin regjistruar në regjistrin e pasurisë SIMFK, si dhe shpenzimet në vlerë 628,626€ ishin keq klasifikuar.

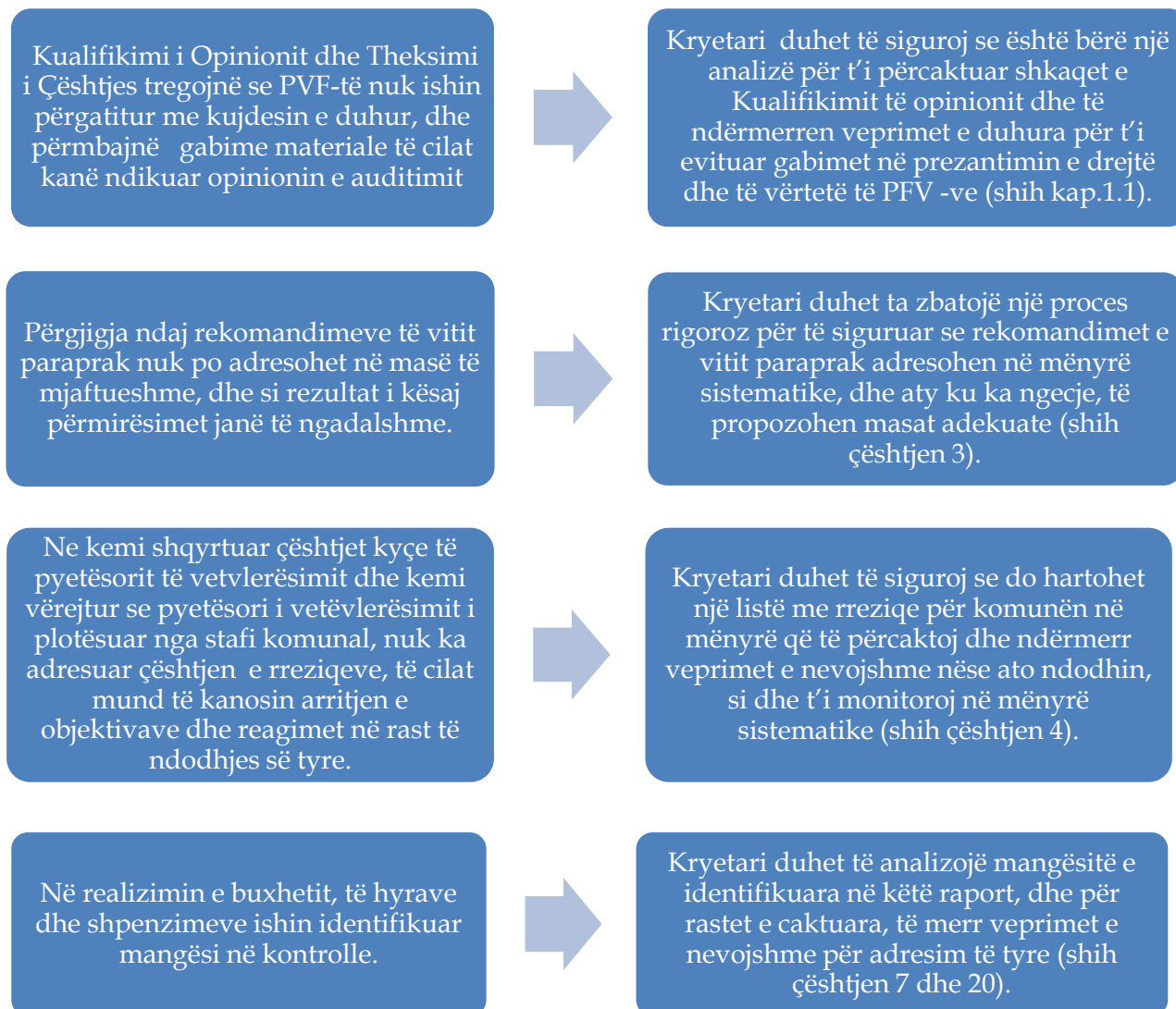
Më gjerësisht, shih Pjesën 1.1 të këtij Raporti.

¹ Termi “Plani i Jashtëm i Auditimit” është zëvendësim i termit “Memorandumi i Planifikimi të Auditimit”

Shtojca II, shpjegon llojet e ndryshme të opinioneve të aplikuara nga Zyra Kombëtare e Auditimit.

Dëshirojmë të falënderojmë Kryetarin e Komunës dhe stafin e tij për bashkëpunim gjatë procesit të auditimit.

Konkluzionet dhe rekomandimet kryesore

Përgjigja e Kryetarit të Komunës

Kryetari i Komunës ka marrë në konsideratë dhe është pajtuar me të gjeturat e detajuara dhe konkluzionet e auditimit, si dhe është zotuar se do t'i adresojë të gjitha rekomandimet e dhëna. Më tutje Kryetari i Komunës është zotuar që:

- ta shqyrtoj Raportin e auditimit në Asamblenë Komunale; dhe
- deri në fund të muajit janar 2018, ta diskutoj në Asamblenë Komunale progresin lidhur me zbatimin e Planit të Veprimit për rekomandimet e auditimit, para se PVF 2017 të jenë dorëzuar në Ministrinë e Financave.

1 Pasqyrat financiare vjetore dhe obligimet e tjera për raportimin e jashtëm

Hyrje

Rishikimi ynë i Pasqyrave Financiare Vjetore (PFV) merr parasysh pajtueshmërinë me kornizën raportuese si dhe cilësinë dhe saktësinë e informacionit të prezantuar në PFV. Ne, gjithashtu, e marrim parasysh deklaratën e bërë nga Zyrtari Kryesor Administrativ dhe Zyrtari Kryesor Financiar, kur PFV-të dorëzohen në Ministrinë e Financave.

Deklarata për prezantimin e PFV-ve përfshinë një numër të pohimeve në lidhje me pajtueshmërinë me kornizën raportuese si dhe cilësinë e informacionit në kuadër të PFV-ve. Këto pohime kanë për qëllim t'i ofrojnë Qeverisë sigurinë se të gjitha informatat relevante u janë ofruar për të siguruar se mund të ndërmerret një auditim gjithëpërfshirës.

1.1 Opinioni i auditimit

Opinion i kualifikuar me theksim të çështjes

Ne kemi audituar PFV-të Komunës së Deçanit për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2016, të cilat përfshijnë pasqyrën e pranimeve dhe të pagesave në para të gatshme, pasqyrën e ekzekutimit të buxhetit, si dhe shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare.

Sipas opinionit tonë, përveç efekteve të çështjes së përshkruar në paragrafin e Bazës për Opinion të Kualifikuar, Pasqyrat Financiare Vjetore për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2016, prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik (të kontabilitetit në para të gatshme), Ligjit nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë (me plotësime dhe ndryshime) dhe Rregullore MF. Nr. 01/2017 për Raportim Vjetor Financiare nga Organizatat Buxhetore.

Baza për opinion të kualifikuar

- Neni 13 "Pasqyra e pranimeve dhe pagesave në para të gatshme" te burimet e fondeve kemi prezantim jo të drejt në dy kategori të shpenzimeve. Këto kanë të bëjnë me shpenzimet nga bashkëfinancimet me MKRS dhe MMPH në vlerë 60,000€ të cilat janë prezantuar si pagesa nga palët e treta, si dhe të hyrat vetjake në vlerë 122,000€ që janë prezantuar në kategorinë e të hyrave të dedikuara.
- Neni 14 "Raporti i ekzekutimit te buxhetit" nuk janë paraqitur të hyrat tatimore në kategorinë përkatëse. Të hyrat tatimore të planifikuara në vlerë 206,000€ dhe të realizuara në vlerë 227,000€, ishin paraqitur tek të hyrat jo tatimore.
- Neni 14 "Raporti i ekzekutimit te buxhetit" hyrja e parasë së gatshme, vlera prej 265,000€ nuk ishin të hyrat e vitit 2016. Kjo ka të bëjë me të hyrat e bartura nga viti i kaluar të cilat

janë prezantuar si të hyrat e dedikuara në vlerë 142,000€, dhe Grantet e përcaktuara të donatorëve në vlerë 123,000€.

- Neni 14 “Raporti i ekzekutimit të buxhetit” dalja e parasë së gatshme tek kolona e buxhetit final është mbivlerësuar për 31,000€ në dy (2) kategori. Shpenzimet komunale janë mbivlerësuar për 16,000€, si dhe transferet dhe subvencionet për 15,000€.

Të gjeturat më lartë tregojnë se PVF-të nuk ishin përgatitur me kujdesin e duhur, dhe përmbajnë gabime materiale, të cilat kanë ndikuar opinionin e auditimit.

Auditimi është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Sipas këtyre standardeve, përgjegjësitë tona janë përshkruar më poshtë tek pjesa ‘Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare’. Besojmë se dëshmitë e auditimit që kemi marrë janë të mjaftueshme dhe të duhura për sigurimin e bazës për opinion të kualifikuar.

Theksimi i çështjes

Ne tërheqim vëmendjen tuaj për faktin se:

- PFV-të dhe Regjistri i Pasurive Fikse nuk konfirmon gjendjen e plotë të pasurive. Në regjistrin e pasurive me vlerë mbi 1,000€ (SIMFK), nuk janë përfshirë 620 parcela (tokë) në sipërfaqe 237.5 hektarë.
- Komuna kishte bërë shtatë (7) pagesa në vlerë 628,626€ nga investimet kapitale për mallra dhe shërbime. Këto pagesa ishin bërë për mirëmbajtjen verore dhe dimërore, si dhe në bazë të vendimeve gjyqësore dhe dispozitave të nenit 39.2 të LMFP. Shuma prej 250,000€ për mirëmbajtjen verore dhe dimërore ishte e aprovuar me tabelat buxhetore të Buxhetit 2016 për investime kapitale.

Përgjegjësia e menaxhmentit dhe personave përgjegjës për qeverisje dhe PFV

Menaxhmenti i Komunës është përgjegjës për përgatitjen dhe prezantimin e drejtë të pasqyrave financiare sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik - Raportimi Financiar bazuar në Kontabilitetin e Parasë së Gatshme të modifikuar si dhe është përgjegjës për kontrole të brendshme të cilat menaxhmenti i përcakton si të nevojshme për të mundësuar përgatitjen e pasqyrave financiare, pa keq-deklarime materiale të shkaktuara qoftë nga mashtrimi apo gabimi. Kjo përfshinë zbatimin e Ligjit nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë (me plotësime dhe ndryshime).

Kryetari i Komunës është përgjegjës për të siguruar mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të komunës.

Përgjegjësia e Auditorit të Përgjithshëm për auditimin e PFV

Përgjegjësia jonë është që të shprehim një opinion për PFV në bazë të auditimit të kryer. Auditimi është kryer në përputhje me SNISA. Këto standarde kërkojnë që t'i përmbahemi kërkesave etike, të planifikojmë dhe të kryejmë auditimin për të marrë siguri të arsyeshme se pasqyrat financiare nuk përmbajnë keq-deklarime materiale.

Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë i sigurisë, por nuk garanton se një auditim që kryhet në pajtim me SNISA-t do të zbulojë çdo keq-deklarim material që mund të ekzistoj. Keq-deklarimet mund të rrjedhin nga mashtrimi ose gabimi dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose së bashku mund të ndikojnë në vendimet e marra mbi bazën e këtyre PFV-ve.

Auditimi përfshinë kryerjen e procedurave për të marrë dëshmi në lidhje me informatat financiare dhe shpalosjet në PFV. Procedurat e zgjedhura varen nga gjykimi i auditorit, duke përfshirë edhe vlerësimin e rreziqeve nga keq-deklarimet materiale në PFV, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit. Gjatë vlerësimit të rrezikut, auditori merr në konsideratë kontrollin e brendshëm që është relevant në përgatitjen e pasqyrave financiare nga komuna, në mënyrë që të dizajnojë procedura të auditimit që janë të përshtatshme për rrethanat e komunës, por jo për qëllim të shprehjes së opinionit mbi efektivitetin e kontrolleve të brendshme të komunës.

Auditimi përfshinë edhe vlerësimin e përshtatshmërisë së politikave kontabël të përdorura, arsyeshmërinë e përlogaritjeve kontabël të bëra nga menaxhmenti, si dhe vlerësimin e prezantimit të pasqyrave financiare.

1.2 Pajtueshmëria me kërkesat për PFV-të dhe kërkesat tjera për raportim

Komuna kërkohet të raportoj në përputhje me kornizën e caktuar raportuese dhe kërkesat tjera për raportim të jashtëm. Ne kemi marrë parasysh:

- Pajtueshmërinë me Rregulloren MF. Nr. 01/2017 për Raportim Vjetor Financiar nga Organizatat Buxhetore;
- Kërkesat e LMFPP nr. 03/L-048 (me ndryshime dhe plotësime);
- Pajtueshmërinë me Rregullën Financiare nr.01/2013;
- Pajtueshmërinë me Rregullën Financiare nr. 02/2013;
- Planin e veprimit për adresimin e rekomandimeve;
- Kërkesat e Procedurave të Menaxhimit Financiar dhe të Kontrolleve (MFK);
- Pasqyrat Nëntëmujore me kohë;
- Planin e Prokurimit për vitin 2016; dhe
- PFV janë përgatitur me kohë dhe nënshkruar nga ZKA dhe ZKF.

Çështjet e prezantuara tek opinionit i auditimit, kanë ndikuar edhe tek shënimet shpjeguese në pasqyrën e pranimeve dhe të pagesave në para të gatshme si dhe në pasqyrën e ekzekutimit të buxhetit.

Draft PFV-të e vitit 2016 përmbanin gabime, për të cilat ne kemi dhënë sugjerime që të korrigjohen. Menaxhmenti ka marrë parasysh sugjerimet tona dhe i ka përmirësuar PFV finale, mirëpo pasqyrat e përmirësuara nuk janë të protokolluara nga ministria financave si PFV finale. Sipas zyrtarëve të komunës, thesari nuk kishte pranuar përmirësimet, andaj opinionit ynë është dhënë për PFV-të e pa korrigjuara.

DEKLARATA E BËRË NGA MENAXHMENTI I KOMUNËS

Marrë parasysh çka u tha më lartë, Deklarata e bërë nga Zyrtari Kryesor Administrativ dhe ai Financiar, me rastin e dorëzimit të draft PFV-ve në Ministrinë e Financave, mund të konsiderohet e pasaktë për shkak se gjatë auditimit janë identifikuar gabime materiale, të cilat janë paraqitur tek nënkapitulli 1.1 Opinioni auditimit.

1.3 Rekomandimet për pjesën e parë të raportit

Për çështjet e sipër përmendura jepen rekomandimet:

Rekomandimi 1 Kryetari duhet të siguroj se është bërë një analizë për t'i përcaktuar shkaqet për Kualifikim Opinionit dhe Theksim të Çështjes. Të ndërmerren veprime për t'i adresuar shkaqet në mënyrë sistematike për t'i hequr gabimet në klasifikimin e shpenzimeve jo-kapitale dhe për të bërë vlerësimin e saktë të pasurive kapitale.

Rekomandimi 2 Kryetari duhet të siguroj që procesi i përgatitjes së PVF-ve plotësisht adreson dobësitë e identifikuar në PVF. Deklarata e bërë nga ZKA dhe Zyrtari Kryesor Financiar, kur draft PFV-të dorëzohen në MF duhet të nënshkruhen vetëm pas një shqyrtimi gjithëpërfshirës nga ana e menaxhmentit në lidhje me përmbajtjen dhe saktësinë e tyre.

2 Qeverisja

Hyrje

Aranzhimet efektive të qeverisjes janë thelbësore për Komunën e Deçanit që të menaxhojë në mënyrë të suksesshme sfidat me të cilat përballet dhe të sigurojë ofrimin e shërbimeve më të mira në dobi të taksapaguesve dhe të shfrytëzuesve tjerë të shërbimeve.

Një mjet kyç në mbështetje të qeverisjes efektive është zbatimi i rekomandimeve të auditimit pasi kjo tregon nëse menaxhmenti është duke i përmirësuar proceset ekzistuese dhe kontrollet. Në mënyrë të ngjashme, lista kontrolluese e vet-vlerësimit që plotësohet nga organizatat buxhetore siguron një kornizë për zhvillimin e aranzhimeve të zgjeruara të qeverisjes. Është e rëndësishme që përgjigjet e dhëna nga një OB të jenë të mbështetura nga dëshmitë përkatëse.

Pjesa tjetër e rishikimit të aranzhimeve të qeverisjes pasqyron një shqyrtim të:

- fushave të qeverisjes ku nevojiten përmirësime të rëndësishme dhe ku besojmë se rekomandimet tona mund të gjenerojnë përmirësime pozitive, duke e përfshirë edhe shqyrtimin e sistemit të Auditimit të Brendshëm ; dhe
- fushave të menaxhimit financiar dhe kontrollit të identifikuar përmes punës sonë të auditimit, duke përfshirë punën specifike të drejtuar në çështjet e pajtueshmërisë në sistemet kyçe të të hyrave dhe shpenzimeve (këto fusha janë shqyrtuar në kapitullin 3 të këtij Raporti).

Konkluzioni i përgjithshëm mbi qeverisjen

Ekziston një numër i dobësive të qeverisjes brenda komunës veçanërisht në lidhje me llogaridhënien, menaxhimin e rrezikut dhe cilësinë e raportimit menaxherial. Rishikimi ynë i kontrolleve menaxheriale të zbatuara në sistemin kryesor financiar të komunës ka nxjerrë në pah një raportim të dobët financiar mbi shpenzimet dhe të hyrat tek menaxhmenti i lartë.

Një mjet kyç në mbështetje të qeverisjes efektive është zbatimi i rekomandimeve të auditimit. Niveli i zbatimit të rekomandimeve të vitit të kaluar nuk ishte i kënaqshëm, dhe vetëm tre (3) nga 22 rekomandimet e dhëna, ishin zbatuar plotësisht

Komuna për herë të parë gjatë këtij viti ka marrë në konsideratë kërkesat ligjore të parapara me rregullat e MFK-së dhe ka përfunduar me kohë vetëvlerësimin që është kryer nga Kryetari i Komunës dhe Drejtori i Financave, mirëpo nuk ka përpiluar një regjistër të rreziqeve, kërkesë kjo e procedurës numër katër të dokumentit të Thesarit “Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli”.

Në vitin 2016, ka ekzekutuar 97% të buxhetit final, me një përmirësim për 1% në krahasim më vitin paraprak. Kjo përqindje nuk prezanton gjendjen reale pasi që komuna kishte bërë pagesa të borxheve të akumuluar nga vitet paraprake.

Fushat kryesore ku nevojiten më shumë përmirësime janë: Regjistrimi i pasurive komunale dhe i menaxhimit të pronave komunale, minimizimi i llogarive të pagueshme dhe të arkëtueshme.

2.1 Progresi në zbatimin e rekomandimeve të vitit paraprak

Raporti i auditimit për PFV-të të vitit 2015, ka rezultuar me 22 rekomandime. Komuna kishte përgatitur një plan veprimi ku paraqitet mënyra se si do të zbatohen këto rekomandimet. Deri në fund të auditimit për vitin 2016, tri (3) rekomandime janë zbatuar, nëntë (9) ishin në proces të zbatimit dhe dhjetë (10) nuk ishin zbatuar.

Raporti i auditimit për PFV e vitit 2015, ishte diskutuar edhe në Kuvendin Komunal.

Për një përshkrim më të plotë të rekomandimeve dhe mënyrës se si janë adresuar ato, shih Shtojcën III.

Çështja 3 – Zbatimi i rekomandimeve nga viti paraprak – Prioritet i lartë

E gjetura	Komuna kishte adresuar vetëm një numër të vogël rekomandimesh. Kjo për arsye se nuk ishte zbatuar ndonjë proces rishikimi nëse veprimet e parapara me planin e veprimit po zbatohen konform afateve kohore dhe nga personat e ngarkuar për zbatimin e këtij plani. Pra, nuk vërehet ndonjë proces monitorimi dhe konfirmimi që do të identifikonte pengesat për veprim në adresimin e plotë të tyre. Një qasje e tillë është e nevojshme për të menaxhuar përmirësimet e vazhdueshme në komunë.
Rreziku	Përderisa rekomandimet e dhëna nuk adresohen, dobësitë e vazhdueshme të kontroleve të menaxhmentit dhe kontroleve tjera në sistemet financiare kyçe, vazhdojnë të jenë të pranishme dhe rreziqet operative të mos korrigjohen.
Rekomandimi 3	Kryetari duhet të siguroj se do të zbatohet një proces i forcuar i llogaridhënies së stafit përgjegjës për zbatimin e rekomandimeve, sipas afateve kohore dhe prioriteteve të përcaktuara me planin e veprimit. Monitorimi i progresit të rekomandimeve duhet të bëhet në mënyrë sistematike, dhe aty ku ka neqecje, të propozohen masat adekuate.

2.2 Pyetësori i vet-vlerësimit të komponentave të MFK-së

Ministria e Financave ka hartuar një listë të detajuar të vet-vlerësimit për organizatat buxhetore për të mbështetur aranzhimet efektive të qeverisjes. Ne kemi testuar cilësinë e pyetësorëve të vet-vlerësimit të MFK-së të dorëzuara në Ministri, duke vlerësuar nga një pyetje kyçe në secilën komponentë të listës kontrolluese. Më poshtë, ne kemi përmbledhur të gjeturat tona për komunën. Shqyrtimet tona nuk kanë për qëllim të ofrojnë komente për cilësinë e tërë pyetësorit të dorëzuar të vet-vlerësimit, por pasqyrojnë gjendjen për një numër të pyetjeve kyçe për të mbështetur përpjekjet e Ministrisë së Financave në rritjen e efektivitetit të procesit dhe në zhvillimin e sistemit të MFK-së në tërësi.

Çështja 4 – Pyetësi i vet-vlerësimit – Prioritet i lartë

- E gjetura** Ne kemi shqyrtuar gjashtë pyetje kyçe të pyetësit të vetvlerësimit në lidhje me pesë komponenta. Kemi vërejtur se pyetësi i vetvlerësimit i plotësuar, ka konfirmuar se komuna ende nuk ka identifikuar listën e rreziqeve të cilat mund të kanosin arritjen e objektivave dhe reagimet në rast të ndodhjes së tyre.
- Rreziku** Mos hartimi i listës së rreziqeve potenciale dhe mungesa e qasjes dhe veprimeve për menaxhimin e tyre, mund të reduktojë efektivitetin e komunës dhe të ndikojë në mos përmbushjen e objektivave dhe planeve të synuara.
- Rekomandimi 4** Kryetari duhet të siguroj se është hartuar lista e rreziqeve të mundshme, dhe të caktojë personat përgjegjës për menaxhimin e këtyre rreziqeve, dhe të kërkojë nga ta raportim në baza të rregullta mbi mbarëvajtjen e procesit.

2.3 Rishikimet specifike të qeverisjes

Puna jonë në fusha të veçanta të aranzhimeve të qeverisjes është bazuar në planifikimin e auditimit, duke marrë parasysh kontekstin brenda të cilit komuna operon dhe sfidat me të cilat përballet.

2.3.1 Përcaktimi i objektivave strategjike

Komuna ka hartuar një sërë dokumentesh strategjike, si: Strategjinë për Zhvillim Ekonomik Lokal 2016-2018, e cila ishte mjaft gjithëpërfshirëse. E njëjta ishte e përcjellë me objektiva të qarta orientuese si dhe kishte të elaboruara edhe kostot për zbatimin e saj. Ndërlidhja e saj me kornizën afatmesme të shpenzimeve ishte mjaft e mirë, po ashtu, edhe planet vjetore ishin të bazuara në elementet e saja. Pastaj, ekziston edhe Strategjia e Zhvillimit Lokal 2014-2020, Plani i Integruar 2016-2018, Plani Lokal i Veprimit të Mjedisit, Plani komunal për efikasitet të energjisë 2015-2020, Plani rregullues urban, si dhe Plani i veprimit rinor 2015- 2017.

Rekomandimet

Nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

2.3.2 Raportimi menaxherial dhe llogaridhënia

Komuna ka procese formale të llogaridhënies dhe të raportimit, por ka mungesë në efikasitet dhe efektivitet. Është e rëndësishme që ato të përfshijnë raportimin e duhur tek menaxhmenti për të mundësuar një përgjigje efektive dhe me kohë ndaj problemeve operative të identifikuar.

Çështja 5 - Dobësi në kontrollet menaxheriale - Prioriteti i lartë

- E gjetura** Rishikimi ynë i kontrolleve menaxheriale të zbatuara në sistemin kryesor financiar të komunës ka nxjerrë në pah një raportim jo efektiv financiar mbi shpenzimet dhe të hyrat tek menaxhmenti i lartë si dhe analiza të pakompletuara. Kjo, për shkak se formati i raporteve menaxheriale nuk ofron shpjegime rreth variancave në buxhet dhe se parashikimet buxhetore nuk janë azhurnuar në baza mujore. Si të tilla, aranzhimet e qeverisjes kërkojnë forcim, në veçanti në lidhje me kontrollet në përgatitjen e PFN dhe PFV.
- Rreziku** Mos azhurnimi i raportimit financiar dhe aktiviteteve tek menaxhmenti i lartë redukton aftësinë e menaxhmentit për të menaxhuar aktivitetet e komunës në mënyrë pro aktive si dhe ulë efektin e kontrolleve buxhetore.
- Rekomandimi 5** Kryetari duhet të siguroj se është kryer një rishikim për të përcaktuar formën e raportimit financiar dhe operativ tek menaxhmenti i lartë, nga i cili mund të nxirren të gjitha informatat relevante që ndikojnë në vendim marrjen cilësore dhe me kohë të menaxhmentit. Kërkesat e pazbatuara duhet të adresohen deri në fund të vitit 2017.

2.4 Sistemi i auditimit të brendshëm

Njësia e Auditimit të Brendshëm (NJAB) operon me dy anëtarë - Drejtori i NJAB dhe një auditor. NJAB, për periudhën raportuese kishte përfunduar nëntë (9) auditimet e planifikuara si dhe një (1) auditim shtesë me kërkesë të Kryetarit të Komunës, për konstatimin e gjendjes së përgjithshme në shërbimin rezident.

Raportet e auditimit kishin mbuluar fushat kryesore dhe përmbanin të gjetura dhe rekomandime lidhur me përmirësimin e funksionimit të kontrollit të brendshëm. Mungesa e komitetit funksional të auditimit, ka ndikuar në punën dhe efektivitetin e sistemit të auditimit të brendshëm, dhe shtyrjen e proceseve për zbatimin e rekomandimeve.

Çështja 6 - Mos zbatimi i rekomandimeve të NJAB - Prioritet i lartë

E gjetura Nga 111 rekomandime të dhëna gjatë vitit 2016 nga NJAB, janë implementuar 65 prej tyre apo 59% dhe 29 ishin në proces të implementimit. Ndonëse vërehet një shkallë mjaft e lartë e zbatimit të rekomandimeve, nevojiten ende përmirësime.

Komiteti i Auditimit gjatë vitit 2016 kishte mbajtur dy (2) takime pune, nga katër (4) që kërkohen sipas udhëzimit administrativ 11/2010 për themelimin dhe funksionimin e Komitetit të auditimit. Nga procesverbalet vërehet që nuk janë trajtuar dobësitë dhe rreziqet e raportuara nga NJAB.

Rreziku Mos adresimi i plotë i rekomandimeve të auditimit të brendshëm mund të rezultojë me vazhdimin e dobësive të identifikuara, jo efikasitet në sistemin e kontrollit të brendshëm, dhe vlerë të dobët për para. Mungesa e kontributit nga KA zvogëlon efikasitetin e Sistemit të Auditimit të brendshëm si tërësi.

Rekomandimi 6 Kryetari duhet të rishikoj arsyet për veprimet e limituara të ndërmarra nga menaxhmenti, në lidhje me rekomandimet e auditimit të brendshëm, dhe të koordinoj bashkëpunimin me Komitetin e Auditimit për ngritjen dhe përmirësimin e cilësisë së kontrollit të brendshëm.

3 Menaxhimi financiar dhe kontrolli

Hyrje

Puna jonë për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin (MFK) jashtë fushave të qeverisjes të përmendura në kapitullin 2, pasqyron punën e detajuar të ndërmarrë për sistemet e të hyrave dhe shpenzimeve në organizatat buxhetore. Si pjesë e kësaj, ne konsiderojmë menaxhimin e buxhetit, çështjet e prokurimit dhe të burimeve njerëzore si dhe pasuritë dhe detyrimet.

Konkluzioni për menaxhimin financiar dhe kontrollin

Komuna ka të dizajnuar një sistem të mirë të kontrolleve mbi shpenzimet dhe të hyrat. Megjithatë, si rezultat i mos zbatimit të rregulloreve dhe udhëzimeve, auditimi ynë ka nxjerrë në pah ekzistencën e disa dobësive në aspektin e pajtueshmërisë, që kanë të bëjnë me të hyrat dhe shpenzimet. Kjo reflekton një mungesë të mbikëqyrjes së duhur nga komuna në fushat e përmendura. Në kontekst të sistemeve financiare, kontrollet mbi regjistrimin dhe menaxhimin e pasurive në përgjithësi janë të dobëta dhe nuk janë duke u zbatuar në mënyrë efektive.

3.1 Planifikimi dhe realizimi i buxhetit

Ne i kemi shqyrtuar burimet e fondeve buxhetore për komunën, shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike si dhe të hyrat e arkëtuara. Kjo është paraqitur në tabelat e mëposhtme:

Tabela 1. Të hyrat vetjake (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2016 Pranimet	2015 Pranimet	2014 Pranimet
Të hyrat vetjake	642,835	673,488	673,488	629,352	434,318

Të hyrat e planifikuara sipas buxhetit ishin 642,835€. Realizimi i të hyrave gjatë vitit ishte tejkaluar dhe Kuvendi i Komunës ka aprovuar të hyra shtesë. Në fund të vitit inkasimi ishte 673,488€ apo 105%, me një rritje në vlerë prej 44,136€ në krahasim me vitin paraprak. Këtu janë përfshirë edhe gjokat e gjykatave dhe dënimet e trafikut të policisë. Ky nivel i inkasimit të hyrave është mjaft i kënaqshëm.

Shumica e mjeteve nga hyrat vetjake ishin shpenzuar për projekte kapitale, ndërsa pjesa tjetër është shpenzuar në kategori tjera.

Tabela 2. Burimet e fondeve buxhetore (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final ²	2016 Realizimi	2015 Realizimi	2014 Realizimi
Burimet e Fondeve:	7,164,916	7,553,364	7,314,822	7,314,434	7,128,226
Granti i Qeverisë - Buxheti	6,522,081	6,615,244	6,591,643	6,786,598	6,655,278
Të bartura nga viti paraprak ³	-	141,779	478,633	53,067	53,797
Të hyrat vetjake ⁴	642,835	673,488	121,745	474,769	380,551
Donacionet e jashtme	-	122,853	122,801	-	38,600

Buxheti final është më i lartë se buxheti fillestar për 388,448€. Kjo rritje është rezultat i donacioneve të jashtme në vlerë 122,853€, të hyrave vetjake të bartura nga viti 2015 në shumë prej 141,779€, vendimit mbi rritjen e buxhetit nga të hyrat vetjake prej 30,653€, si dhe vendimit të Qeverisë Nr. 08/113 për aprovimin e kërkesës së MF për harmonizimet e brendshme (transfere dhe rialokime) brenda organizatës prej 93,163€.

Në vitin 2016, Komuna ka shpenzuar 97% të buxhetit final. Përgjithësisht, realizimi i buxhetit është në nivel të kënaqshëm dhe më poshtë jepen shpjegimet për pozitën aktuale.

Tabela 3. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2016 Realizimi	2015 Realizimi	2014 Realizimi
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike:	7,164,916	7,553,364	7,314,821	7,314,434	7,128,226
Pagat dhe Mëditjet	5,100,372	5,193,215	5,148,007	5,046,369	4,645,852
Mallrat dhe Shërbimet	738,547	855,784	804,964	618,952	659,425
Shërbimet komunale	106,130	141,573	125,920	127,577	129,731
Subvencionet dhe Transferet	66,178	122,084	107,084	94,089	100,481
Investimet Kapitale	1,153,689	1,240,708	1,128,846	1,427,447	1,592,737

Buxheti fillestar për investime kapitale ishte 1,153,689€, i cili ishte rritur për 87,019€ dhe ishte shpenzuar 1,128,846€ apo 91%.

Buxheti për mallra dhe shërbime është rritur për 117,237€, ndërsa janë shpenzuar 94% e buxhetit final. Përderisa ekzekutimi i buxhetit ishte relativisht mirë, po ashtu edhe obligimet e komunës në këtë kategori kanë shënuar rënie nga 75,000€ sa ishin në fund të vitit 2015, në rreth 40,821€ në fund të vitit 2016.

² Buxheti Final – buxheti i aprovuar nga Kuvendi i përshtatur më pas nga Ministria e Financave

³ Të hyrat vetjake të Komunave të pashpenzuara në vitin paraprak të bartura në vitin aktual.

⁴ Pranimet e përdorura nga entiteti për financimin e buxhetit të vet.

Buxheti final për shërbimet komunale është rritur për 35,443€ dhe ishte shpenzuar në nivel prej 90%. Në anën tjetër obligimet e papaguara për këtë kategori në fund të vitit kanë një rënie simbolike në vlerë 911€.

Çështja 7 – Realizimi i buxhetit – Prioriteti i lartë

E gjetura Shpenzimet reale vjetore sipas programit për investime kapitale ishin 372,950€ apo 30% e buxhetit final, pasi që shuma prej 686,353€ kishte të bëjë me pagesat e borxheve të akumuluar nga vitet paraprake si dhe shuma e pagesave prej 69,544€ ishte kryer direkt nga Thesari në emër të përmbarrimit të vendimeve gjyqësore.

Komuna kishte projekte të filluara në vitin 2010 e që ende nuk ishin përfunduar, me arsyetimin e mungesës së fondeve, përderisa ka bartur një shumë prej 214,889€ nga fondet vetjake si të pa shpenzuara. Këto vonesa të gjata kanë të bëjnë me projektet “Punimi i kanalizimit të ujërave të zeza” dhe “Punimi i sallës së sportit” në Irzniq, ku punimet janë kryer prej 65% deri në 85%.

Rreziku Borxhet e trashëguara nga vitet e mëparshme, kanë ndikuar në mos realizmin e projekteve të planifikuara për vitin 2016. Planifikimi i dobët i buxhetit, kërcënon arritjen e objektivave të komunës, dhe bartjen e detyrimeve të vitit aktual në buxhetet e viteve të ardhshme.

Rekomandimi 7 Kryetari duhet të siguroj që me rastin e planifikimit vjetor të buxhetit të konsideroj aspektin e likuidimit të borxheve të mbetura nga vitet e kaluara, e më pas të analizoj fondet e duhura për realizimin e projekteve kapitale për vitin aktual, duke parandaluar bartjen e obligimeve nga viti në vit.

3.1.1 Të hyrat

Të hyrat e realizuara nga komuna në 2016 ishin në vlerë 673,488€ apo 105% e buxhetit të planifikuar. Krahasuar me vitin paraprak, realizimi i të hyrave kishte rritje rreth 7%. Kjo rritje është ndikuar nga inkasimi i të hyrave të tatimit në pronë si kategori dominuese në strukturën e të hyrave vetjake.

Çështja 8 - Mangësi në raportim dhe depozitim të të hyrave - Prioritet i lartë

E gjetura Rregulla financiare për të hyrat 03/2010 përcakton se është obligim i organizatës buxhetore për të administruar ndërrimet kontabël si dhe barazimin e të dhënave me raportet bankare. Komuna e Deçanit nuk ka vendosur kontrolle adekuate sa i përket menaxhimit të të hyrave. Ne kemi konstatuar se zyrtari i të hyrave nuk mbanë regjistra kontabël të hyrave në mënyrë të pavarur, dhe nuk bën harmonizime periodike me departamentet tjera që krijojnë të hyra;

Po ashtu, kjo rregullore përcakton se organizatat buxhetore duhet të bëjnë regjistrimin ditor të të hyrave në SIMFK, duke ju referuar dokumenteve burimore si faturat dhe raportet bankare. Në gjashtë (6) raste të testuara, ne kemi vërejtur se ka vonesa të konsiderueshme në regjistrimin e të hyrave ditore në SIMFK. Këto vonesa zgjasin nga dy (2) deri në 19 ditë;

Duke ju referuar raporteve të bankës, në shtatë nga nëntë (9) mostrat e testuara ne kemi konstatuar se të hyrat e tatimit në pronë nuk janë regjistruar saktë në kode adekuate. Në gjashtë (6) raste vlera e tatimit në pronë është mbivlerësuar në vlerë totale prej 16,334€, ndërsa në një (1) rast është nënvlerësuar për 388€;

Po ashtu, rregullorja financiare për të hyrat 03/2010 përcakton se organizatat buxhetore kanë të drejtën e mbledhjes së të hyrave në formë të parasë së gatshme deri në shumën 10€. Në fund të ditës, paratë e grumbulluara në arka duhet të depozitohen në llogari përkatëse të autorizuara. Ne kemi konstatuar se shuma prej 1,046€ që i përket të hyrave administrative për certifikata të lindjes ishte deponuar me datën 02.02.2016. Këto të hyra ishin grumbullim i parave në arkë që nga data 18.01.2016 që d.m.th. se kishte vonesa në deponim për 15 ditë.

Rreziku Mungesa e regjistrimit të të hyrave, dhe mungesa e harmonizimeve periodike mund të shkaktojë pasaktësinë e evidentimit dhe raportimit të të hyrave komunale. Kodimi i gabuar rezulton që shënimet e thesarit/SIMFK për zëra të veçantë brenda kategorisë së të hyrave të mos jenë të sakta. Depozitimi i vonuar i parasë të grumbulluar në arka, rritë rrezikun e keqpërdorimit të parasë publike. Gjithashtu kjo shpie tek raportimi jo i drejt i periudhës kohore të grumbullimit të hyrave përkatëse.

Rekomandimi 8 Kryetari duhet të siguroj një proces të harmonizimeve të rregullta mujore ndërmjet drejtorive komunale dhe administratës së financave, duhet të vendos kontrolle adekuate sa i përket mbledhjes regjistrimit dhe raportimit të të hyrave si dhe të siguroj që paratë e grumbulluara në arka depozitohen me kohë sipas kërkesave të legjislacionit në fuqi.

Çështja 9 – Verifikimi dhe përcaktimi i bazës për faturim të tatimit në pronë - Prioritet i lartë

E gjetura Zyra komunale e tatimit në pronë është e obliguar që çdo vit të bëjë verifikimin (ri anketimin) në terren të 1/3 së pronave të regjistruara. Kjo bëhet me qëllim të përditësimit të shënimeve ekzistuese. Komuna e Deçanit, për vitin 2016 nuk kishte bërë fare verifikim të pronave.

Baza e tatimit në pronë, duke ju referuar legjislacionit në fuqi, përcaktohet nga vlera në treg e pronës. Një ndër standardet për përcaktimin e kësaj vlere është edhe cilësia e ndërtimit. Në bazë të UA nr.03/2011 cilësia e ndërtimit është e shprehur në koeficient, e cila varësisht prej gjendjes së objektit (shumë e dobët, e dobët, mesatare, e mirë dhe e shkëlqyeshme) rritë apo e zvogëlon ngarkesën tatimore). Edhe pse Zyra Komunale e Tatimit në Pronë i ka procesuar këto të dhëna në sistem, në kemi konstatuar se kalkulimi i ngarkesës tatimore është bërë pa konsideruar cilësinë e ndërtimit. Kjo ka rezultuar që ngarkesa tatimore/faturimi e vitit 2016 të jetë mbingarkuar në vlerë totale prej 28,012€, ndërsa në anën tjetër, kishte nënvlerësim të ngarkesave prej 5,022€.

Rreziku Mos verifikimi i 1/3 të pronave mund të rezultojë me mangësinë e informatave të plota dhe të sakta të pronës së tatueshme aktuale. Mos kalkulimi i koeficientit të cilësisë, ndikon që tatimpaguesit të cilët kanë cilësi më të dobët të pronës të mbingarkohen, ndërsa tatimpaguesit me cilësi më të mirë të ngarkohen më pak se sa duhet.

Rekomandimi 9 Kryetari i komunës duhet të siguroj të bëhet edhe procesi i verifikimit të pronave komunale, siç parashihet me ligj si dhe duhet të siguroj se me rastin e aplikimit të koeficienteve të cilësisë së ndërtimit, kërkesat ligjore zbatohen me konsistencë për të shmangur mundësinë e zvogëlimit apo rritjes së pa drejtë të ngarkesave tatimore.

Çështja 10 - Dobësi në menaxhimin e zyrës së gjendjes civile - Prioritet i lartë**E gjetura**

Menaxhimi i zyrës së gjendjes civile ishte përcjellë me dobësitë si në vijim:

Në dy mostrat e testuara, kemi gjetur diferenca në mes të numrit të certifikatave të lëshuara dhe shumave monetare që duhej të ishin inkasuar. Gjatë testimit të pranimit të të hyrave të datës 02.02.2016 në shumën prej 1,046€ nga tarifa administrative për certifikata të lindjes, kjo shumë e të hyrave përfshinë periudhën 18.01-02.02.2016. Zyrtarët përgjegjës nuk ishin në gjendje të argumentojnë që kjo shumë e të hyrave i përket kësaj periudhe. Nga raporti i sistemit të gjendjes civile, numri i certifikatave/ekstrakteve të lindjes të lëshuara në këtë periudhë është 2013 copë. Tarifa për certifikata të lindjes, në bazë të Rregullores Komunale është 1€, rrjedhimisht shuma e të hyrave të kësaj periudhe duhet të ishte 2013€. Pra ekziston në diferencë prej 967€ në mes të hyrave të arkëtuara dhe certifikatave të lëshuara;

Në një rast tjetër, të hyrat totale të datës 10.06.2016 nga tarifa administrative për certifikata të lindjes është 284€. Nga raporti i sistemit të gjendjes civile, numri i certifikatave/ekstrakteve të lindjes të lëshuara në këtë periudhë është 313 copë. Pra ekziston në diferencë prej 29€ në mes të hyrave të arkëtuara dhe certifikatave të lëshuara. Në bazë të Rregullores Komunale janë disa kategori të qytetareve të cilët janë të liruar nga pagesa e kësaj tarife, megjithatë komuna nuk ka ofruar dëshmi relevante për të argumentuar se kjo diferencë ka të bëjë me kategoritë e liruar nga pagesa.

Rreziku

Ekzistenca e diferencave të tilla në realizimin e kësaj të hyre, shfaqë rrezikun që komuna të mos arkëtoj shuma të plota të të hyrave, si dhe rrit mundësinë e keqpërdorimeve apo humbjes së parasë publike.

Rekomandimi 10

Kryetari duhet t'i rishikoj kontrollet mbi menaxhimin e procesit të të hyrave nga ofiqaritë dhe të vendos kontrollet e duhura me qëllim të parandalimit të mundësisë për keqpërdorime. Barazimi i gjendjes së formularëve të lëshuar nga ofiqaritë dhe shuma e taksave të mbledhura duhet të bëhet në baza të rregullta dhe diferencat eventuale duhet të sqarohen.

Çështja 11 - Parregullsi në dhënien e lejeve ndërtimore - Prioritet i lartë

E gjetura Në bazë të Ligjit të ndërtimit, leja ndërtimore lëshohet nëse aplikuesi ka paraqitur dëshmi të pagesës së taksës së lejes ndërtimore. Në dy nga gjashtë mostrat e testuara, ne kemi konstatuar se leja ndërtimore është lëshuar edhe pse pagesa e taksës ndërtimore nuk është bërë në tërësi ;

Gjatë testimeve tona, kemi vërejtur se në një (1) nga gjashtë (6) rastet e testuara, nuk është respektuar afati ligjor për shqyrtimin e lejes ndërtimore. Ligji i ndërtimit në fuqi, vendos afatin prej 45 ditëve për shqyrtimin e lejes ndërtimore të kategorisë së II-të, duke numëruar ditët që nga pranimi i kërkesës. Vonesa në shqyrtimin e lejes ndërtimore në fjalë ishte 136 ditë.

Rreziku Lëshimi i lejeve ndërtimore, para se të bëhet pagesa e taksës ndërtimore, mund të rezultojë me humbje financiare për komunën. Ndërsa afatet e tej zgjatura për shqyrtimin e lejeve ndërtimore, mund të ndikojnë që qytetarët të fillojnë ndërtimet edhe pa lejet përkatëse dhe të cenojnë standardet e ndërtimit dhe ambientin për rreth.

Rekomandimi 11 Kryetari duhet të siguroj që lejet ndërtimore lëshohen vetëm atëherë kur taksa ndërtimore është inkasuar në tërësi si dhe të sigurojë që lejet ndërtimore shqyrtohen brenda afateve ligjore.

3.1.2 Pagat dhe mëditjet

Pagat dhe Mëditjet paguhen përmes një sistemi të centralizuar. Buxheti final për kategorinë e pagave dhe mëditjeve ishte 5,193,215€, ndërsa shpenzimet ishin prej 5,148,007€ apo 99%.

Rekomandimet

Nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

3.1.3 Mallrat dhe shërbimet, si dhe shërbimet komunale

Buxheti final për mallra dhe shërbime dhe komunalni në vitin 2016 ishte 997,357€. Prej tyre ishin shpenzuar 930,884€, apo 93%.

Çështja 12 – Kontratat për shërbime të veçanta - Prioritet i mesëm

E gjetura Komuna gjatë vitit 2016 kishte angazhuar 12 punonjës me kontrata për shërbime të veçanta. Asnjërit prej të angazhuarve nuk i ishte ndalur tatimi në burim, siç përcaktohet me Ligjin Nr. 05-L-028.

Rreziku Komuna nuk ka zbatuar kërkesat e rregulloreve tatimore dhe nuk kishte bërë ndalesat e tatimeve në burim për pagesat e bëra për këto kontrata. Kjo rrit rrezikun që komuna të jetë subjekt i ndëshkimeve nga autoritetet tatimore, si pasojë e mos ndaljes së tatimit në burim për këta persona.

Rekomandimi 12 Kryetari duhet të siguroj se mbajtja e tatimeve në burim për personat e angazhuar me kontrata për shërbime të veçanta bëhet në harmoni me legjislacionin e aplikueshëm në fuqi.

Çështja 13 – Dobësi në prokurim, pranim të mallit dhe pagesa – Prioritet i lartë

E gjetura Një faturë ishte paguar në vlerë paushalle 6,840€ për kontratën “Tërheqja e automjeteve të konfiskuara nga policia në Komunën e Deçanit” duke mos specifikuar sasinë, çmimin për njësi dhe shumën totale sipas kontratës. Po ashtu, kësaj kontrate i ishte zgjatë afati për një vit duke u thirrur gabimisht në nenin 35 paragrafi 2.2 të Ligjit të Prokurimit Publik të Kosovës, ndërsa ky nen e trajton punën shtesë, e jo vazhdimin e kontratave.

Komuna kishte lidhur kontratë për furnizim me lëndë djegëse 67,000 litra. Me datën 10.05.2016 kishte lidhur aneks kontratë edhe për 6,700 litra apo gjithsej 73,700 litra. Shpenzimet me derivate për periudhë që mbulohet me kontratë prej 09.11.2015 – 09.11.2016 ishin 193,870 litra, pra sasia e kontraktuar ishte tejkalu për 120,170 litra.

Po ashtu, gjatë testimit të një pagese në vlerë 10,015€, për furnizim me derivate për ngrohje dhe gjenerator kemi vërejtur që nuk kishte ndarje të detyrave. Drejtori i administratës komunale kishte autorizuar porosinë dhe ka bërë pranimin e derivateve.

Rreziku Pagesat për fatura me çmime paushalle, zgjatja e kontratës pa bazë ligjore, tejkalimi i sasive të kontraktuara dhe mos ndarja e detyrave, rrisin rrezikun e mos arsyetimit të shpenzimit të parasë, rritjen e mundësisë për keq menaxhim dhe hyrjen në obligime pa mbulesë.

Rekomandimi 13 Kryetari duhet të siguroj se janë shtuar kontrollet dhe janë marrë të gjitha masat për të parandaluar përsëritjen e mangësive të tilla. Më tej, duhet të siguroj se të gjitha procedurat, kontratat dhe pagesat bëhen në pajtim me ligjet në fuqi dhe arsyetojnë rregullsinë e shpenzimeve të parasë.

3.1.4 Subvencionet dhe transferet

Buxheti final për subvencione dhe transfere ishte 122,084€. Prej tyre në 2016 ishin shpenzuar 107,084€ apo 88%.

Çështja 14 - Mungesa e rregullore për subvencione - Prioritet i lartë

E gjetura Komuna edhe këtë vit nuk ka arritur të nxjerrë rregullore të brendshme për ndarjen e subvencioneve. Bazuar në mostrat e testuara, kemi vërejtur se në mungesë të rregullore, shumica e subvencioneve janë ndarë në bazë të vendimeve të Kryetarit të Komunës.

Rreziku Mungesa e rregullore së brendshme për ndarjen e subvencioneve krijon paqartësi në përcaktimin e kriterëve se kush mund të jetë përfitues i subvencioneve, deri në çfarë shume dhe për çfarë qëllimesh mund të jepen subvencionet.

Rekomandimi 14 Kryetari duhet të hartoj një rregullore për subvencione dhe të aprovohet në kuvend, e cila do të specifikonte qartë kriteret dhe procedurat për subvencionim. Sugjerimet tona janë se shumë nga komunat i posedojnë këto rregullore, dhe të njëjtat mund të merren si model dhe të përshtaten për nevojat e komunës.

3.1.5 Investimet kapitale

Buxheti final për investime kapitale ishte 1,240,708€. Prej tyre në 2016 ishin shpenzuar 1,128,846€ apo në shkallën prej 91% që krahasuar me vitin e kaluar, vërehet një ekzekutim më i dobët prej 7%.

Çështja 15 - Kontrata jashtë planit të prokurimit - Prioritet i lartë

E gjetura Kontratat "Furnizimi me material gjenetik për inseminimin dhe aplikimin e gjedhëve në Deçan" në vlerë 13,000€ dhe "Punimi i kanalit të ujitjes në Dubravë" në vlerë 9,999€, nuk ishin paraparë në planin e prokurimit.

Rreziku Zhvillimi i procedurave dhe lidhja e kontratave të pa planifikuara rrit rrezikun e mos realizimit të projekteve të planifikuara dhe hyrjen në obligime pa mbulesë, me ndikimin e mundshëm që projektet e parapara me plan të prokurimit të mënjanohen.

Rekomandimi 15 Kryetari duhet të forcoj kontrollet buxhetore, dhe me rastin e planifikimit, të siguroj se në planin e prokurimit janë përfshirë të gjitha kontratat që do të zhvillohen brenda vitit, dhe për të njëjtat, fondet buxhetore janë të sigurta.

Çështja 16 - Mos aplikimi i librit ndërtimor - Prioritet i lartë

- E gjetura** Tek kontrata kornizë “Mirëmbajtja dhe ndërtimi i rrugëve lokale” në vlerë 85,250€, tek projekti “Ndërtimi i sheshit memorial- Beqir-Vokshi në Polanë në vlerë 20,000€, dhe tek projekti “Renovimi i QKMF A.Ukëhaxhaj” në Deçan në vlerë 5,000€, në mungesë të librave ndërtimor nuk kemi mundur të marrim siguri nëse situacionet e paguara janë pa gabime. Me ligjin e ndërtimit 04/L-110 si dhe UA 15/2013 për kushtet e mbajtjes së librit dhe ditarit ndërtimor, janë rregulluar kushtet se si duhet të administrohet libri ndërtimor dhe nga kush duhet të verifikohet i njëjti.
- Rreziku** Mungesa e aplikimit të librit ndërtimor, rritë rrezikun e tejkalimit të pozicioneve të parapara në kontratë dhe mundëson kryerjen e pagesave shtesë dhe të parregullta.
- Rekomandimi 16** Kryetari duhet të siguroj se me rastin e pagesave të situacioneve të ardhshme për projektet në vazhdim si dhe projektet e reja, të aplikohet libri ndërtimor. Menaxherëve të projekteve tu qartësohet se aktivitetet e ardhshme duhet të jenë në pajtim me ligjin e ndërtimit (Ligji Nr. 04/L – 110) si dhe (UA 15/2013 i MMPH mbi kushtet për mbajtjen e ditarit dhe librit ndërtimor).

3.2 Pasuritë

3.2.1 Pasuritë kapitale dhe jo-kapitale

Në PFV komuna kishte paraqitur pasurinë mbi 1,000€ në vlerë 15,193,677€, ndërsa nën 1,000€, vlerën 196,692€. Çështjet që kanë të bëjnë me prezantimin e pasurisë në PFV janë trajtuar tek nën kapitulli 1.1 Opinioni i Auditimit.

Çështja 17 - Dobësi në menaxhim të pasurisë - Prioritet i lartë

E gjetura Për vitin 2016, komuna nuk kishte formuar komisionin për inventarizimin e pasurisë, siç kërkohet me rregulloren 02/2013 për menaxhimin e pasurisë.

Regjistri i pasurisë nën 1,000€, nuk prezanton gjendjen reale të pasurisë në PFV, për arsye se në regjistrin e-pasuria nuk janë përfshirë blerjet nga Shëndetësia.

Rreziku Mungesa e inventarizimit si dhe regjistri jo i plotë i pasurisë vështirëson identifikimin e pasurive për të konfirmuar ekzistencën e tyre, si dhe rrit rrezikun që ato të keqpërdoren, humben apo tjetërsohen.

Rekomandimi 17 Kryetari duhet të siguroj se është formuar komisioni i inventarizimit, dhe se në regjistrin e pasurisë nën 1,000€ janë të përfshira të gjitha blerjet në mënyrë që regjistri i pasurive të jetë i plotë dhe i saktë.

Çështja 18 - Menaxhim jo adekuat i autoparkut - Prioritet i lartë

E gjetura Ne kemi rishikuar tri (3) mostra për shfrytëzimin e veturave, dhe në dy (2) nga këto, kemi vërejtur se nuk mbahen fare fletudhëtime dhe shënime për shfrytëzimin e veturave, siç kërkohet nga Udhëzimi Administrativ nr.03 /2008 për menaxhimin e automjeteve zyrtare.

Rreziku Mungesa e raportimit për mënyrën e përdorimit të automjeteve, rrit rrezikun që automjetet të përdoren edhe jashtë objektivave zyrtare dhe mund të shkaktoj shpenzime të larta/të pa arsyeshme për derivate, servisim dhe mirëmbajtje.

Rekomandimi 18 Kryetari duhet të siguroj se janë vendosur kontrole shtesë për shfrytëzimin e automjeteve për të siguruar llogaridhënie adekuate nga secili përdorues i automjeteve dhe për të evituar përdorimin jo të rregullt të tyre.

3.2.2 Te arkëtueshmet

Llogaritë e arkëtueshme në PFV në fund të vitit ishin 1,264,000€. Llogaritë e arkëtueshme përbëhen nga tatimi në pronë 1,246,000€ dhe nga qiraja 18,000€. Në përgjithësi vlera e LL/A ka një rritje prej 2% në krahasim me vitin e kaluar.

Çështja 19 - Nënvlërësim i llogarive së arkëtueshme - Prioritet i lartë

Ne 24 raste nga 45 të testuara të llogarive të arkëtueshme të tatimit në pronë, vlera e borxhit të pasqyruar në kartela financiare individuale të tatimpaguesve nuk korrespondon me vlerën e borxhit të paraqitur në raportin e ngarkesës dhe inkasimit. Këto diferenca kanë të bëjnë me dënimin e llogaritur për gjashtëmujorin e dytë dhe interesin e muajit Dhjetor 2016 të cilat nuk janë përfshirë në raportin e ngarkesës dhe inkasimit. Këto diferenca ekzistojnë tek të gjithë tatimpaguesit tek të cilët vlera e borxhit në fund të vitit nuk ishte zero. Vlera e përgjithshme për të cilën llogaritë e arkëtueshme janë nënvlërësuar, është 30,273€.

Vlera e llogarive të arkëtueshme për qiranë në objekte publike është nënvlërësuar në vlerë totale prej 3,838€. Nga kjo shumë, 2,835€ kanë të bëjnë me saldon e borxheve që nuk janë bartur nga viti 2014 dhe 1,003€ nga saldoja e borxheve të pa bartura nga vitit 2015.

Rreziku

Mungesa e të dhënave të sakta për llogaritë e arkëtueshme, mund të sjellë gabime eventuale, nëse këto nuk identifikohen me kohë. Rrjedhimisht kemi një pasqyrim jo të drejt të këtyre vlerave në PFV, me mundësinë që debitorët të paguajnë më shumë apo më pak sesa obligimet faktike.

Rekomandimi 19 Kryetari duhet të vendos kontrolle më efektive, për të siguruar se gjendja e llogarive është saktësisht e konfirmuar dhe nuk përmban gabime që do të rezultonin me nënpagesa/mbipagesa të debitorëve.

3.3 Obligimet e papaguara

Shuma e obligimeve e prezantuar në PFV ishte 1,206,527€. Këto detyrime janë bartur për t'u paguar në vitin 2017. Këto detyrime ishin për investime kapitale në vlerë 1,104,617€, mallra dhe shërbime 40,821€, shpenzimet komunale 61,089€.

Çështja 20 - Niveli i lartë i obligimeve dhe rritja e detyrimeve kontingjente - Prioritet i lartë

E gjetura Shuma e obligimeve të papaguara prej 1,206,527€ në fund të vitit 2016, gati ishte e njëjtë me atë të vitit të kaluar (1,249,000€). Përveç këtyre shumave të larta të obligimeve të konfirmuara, komuna përballet edhe me detyrime kontingjente në vlerë prej 40,000€. Këto detyrime ngarkojnë drejtpërsëdrejti buxhetin e vitit 2017 dhe paraqesin një sfidë serioze për buxhetin vjetor.

Sipas Rregullës Financiare 01-2013 MF - Shpenzimi i parave publike, Organizata buxhetore duhet që çdo faturë të vlefshme për pagesë ta paguaj brenda 30 ditësh kalendarike nga data e pranimin të faturës. Në pesë (5) raste të testuara, obligimet në vlerë 21,415€ nuk ishin paguar në afatin ligjor.

Rreziku Niveli i lartë i obligimeve të papaguara dhe rritja e obligimeve kontingjente, shton rrezikun që buxheti të jetë subjekt i ekzekutimeve direkte nga MF dhe vendimeve gjyqësore, por edhe në dëmtimin e reputacionit të komunës.

Rekomandimi 20 Kryetari duhet të shqyrtoj në mënyrë kritike gjendjen e detyrimeve të papaguara, për të përcaktuar masat e nevojshme për adresimin e çështjeve të identifikuar, dhe pagesat të bëhen në kuadër të limiteve kohore të përcaktuara me rregullat financiare, për të evituar rrethanat të cilat mund shkaktojnë pagesën e tyre drejtpërdrejt nga MF apo përmes vendimeve gjyqësore.

Shtojca I: Qasja dhe metodologjia e auditimit

Përgjegjësitë e Auditorit dhe të atyre të ngarkuar me qeverisje janë dhënë në hollësi në Opinionin e përcaktuar në kapitullin 1.2 të këtij raporti.

Derisa rezultat kyç i punës sonë është opinionin e auditimit, ky raport pasqyron tërësinë e punës sonë me fokus të veçantë edhe në Çështjet e Qeverisjes përfshirë Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin. Kjo e fundit mbështetet në programin tonë të gjerë të auditimit të pajtueshmërisë të bazuar në rrezik.

Përmbledhja e përgjithshme ka për qëllim t'i nxjerrë në pah gjetjet kryesore të auditimit dhe veprimet kyçe për të cilat Kryetari duhet të sigurojë se janë ndërmarrë për t'i adresuar dobësitë e identifikuara të menaxhimit/të kontrollit.

Raporti i detajuar ofron një përmbledhje të gjerë të të gjeturave tona të auditimit me theks të veçantë në përcaktimin e shkakut të të gjeturave të auditimit dhe në dhënien e rekomandimeve të përshtatshme për t'i adresuar ato. Për të qenë më i plotë, ne kemi përfshirë çështjet e identifikuara gjatë auditimit të ndërmjetëm aty ku ato kanë mbetur relevante. Të gjeturat tona janë definuar si:

Të prioritetit të lartë - Çështjet të cilat nëse nuk adresohen mund të rezultojnë në dobësi materiale në kontrollin e brendshëm dhe ku veprimi i marrë do të ofrojë mundësinë për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kontrolleve të brendshme; dhe

Të prioritetit të mesëm - Çështje të cilat mund të mos rezultojnë në dobësi materiale, por ku veprimi i marrë gjithashtu do të ofrojë mundësinë për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kontrolleve të brendshme.

Të gjeturat që konsiderohen me prioritet të ulët i janë raportuar veçmas stafit të financave.

Procedurat tona kanë përfshirë rishikimin e kontrolleve të brendshme, të sistemeve të kontabilitetit, teste të ndërlidhura substanciale si dhe aranzhimet e ndërlidhura të qeverisjes deri në atë masë sa që konsiderohet e nevojshme për kryerjen efektive të auditimit. Të gjeturat e auditimit nuk duhet të konsiderohen sikur përfaqësojnë një pasqyrë gjithëpërfshirëse të të gjitha dobësive që mund të ekzistojnë, apo edhe të gjitha përmirësimeve që mund të bëhen në sistemet dhe procedurat që kanë operuar.

Shtojca II: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA

(e shkëputur nga ISSAI 200)

Forma e opinionit

147. Auditori duhet të japë një **opinion të pa-modifikuar** nëse arrin në përfundimin se pasqyrat financiare janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në pajtim me kornizën e zbatueshme financiare.

Nëse auditori, bazuar mbi dëshmitë e marra të auditimit, arrin në përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi përmbajnë keq-deklarime materiale ose nuk arrin të marrë dëshmi të mjaftueshme auditimi për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë keq-deklarime materiale, atëherë ai duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit sipas pjesës që flet për 'Përcaktimin e llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit'.

148. Nëse pasqyrat financiare të përgatitura sipas kërkesave të një kornize për prezantim të drejtë nuk arrijnë të japin një paraqitje të drejtë, auditori duhet të diskutojë çështjen me menaxhmentin dhe, varësisht nga kërkesat e kornizës së zbatueshme për raportim financiar dhe nga mënyra se si zgjidhet çështja, të përcaktojë nëse është e nevojshme të modifikojë opinionin e auditimit.

Modifikimet që i bëhen opinionit në raportin e auditorit

151. Auditori duhet të modifikojë opinion në raportin e auditorit në rast se, duke u bazuar në dëshmitë e marra të auditimit, arrin në përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi përmbajnë gabime materiale, ose në qoftë se auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë keq-deklarime materiale. Auditorët mund të japin tri lloje opinionesh të modifikuara: opinion të kualifikuar, opinion të kundërt dhe mohim të opinionit.

Përcaktimi i llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit

152. Vendimi se cili lloj i opinionit të modifikuar është i përshtatshëm varet nga:

- natyra e çështjes që i jep shkas modifikimit – d.m.th nëse pasqyrat financiare përmbajnë keqdeklarime materiale ose, në rast se ishte e pamundur për të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, mund të përmbajnë keqdeklarime materiale; dhe
- gjykimi i auditorit rreth përhapjes së efekteve ose efekteve të mundshme që çështja ka në pasqyrat financiare.

153. Auditori duhet të japë një **opinion të kualifikuar nëse**: (1) pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se keqdeklarimet, ose individualisht ose së bashku, janë materiale por nuk janë përhapur në pasqyrat financiare, ose (2) nëse auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, por arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi pasqyrat financiare kanë mundur të jenë materiale por jo të përhapura.

154. Auditori duhet të japë një **opinion të kundërt nëse**, pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se keqdeklarimet, ose individualisht ose së bashku, janë edhe materiale edhe të përhapura në pasqyrat financiare.

155. Auditori duhet të japë **mohim të opinionit nëse**, pasi nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, auditori arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi pasqyrat financiare kanë mundur të jenë edhe materiale edhe të përhapura. Nëse, pas pranimit të angazhimit, auditori bëhet i vetëdijshëm se menaxhmenti ka imponuar një kufizim të fushëveprimit të auditimit, për të cilin auditori konsideron se mund të rezultojë në nevojën për të shprehur një opinion të kualifikuar ose mohim opinionit mbi pasqyrat financiare, auditori duhet të kërkojë nga menaxhmenti ta heqë atë kufizimin.

156. Nëse auditori jep një opinion të modifikuar, ai duhet të modifikojë edhe titullin për të korresponduar me llojin e opinionit i shprehur. ISSAI 1705 jep udhëzime shtesë rreth gjuhës specifike që duhet përdorur kur jepet një opinion dhe për të përshkruar përgjegjësinë e auditorit. Ajo gjithashtu përfshin shembuj ilustrues të raporteve.

Paragrafët e Theksimit të Çështjes dhe paragrafët e Çështjeve të Tjera në raportin e auditorit

157. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për të tërhequr vëmendjen e përdoruesve në një çështje të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila është sa e rëndësishme aq edhe thelbësore që ata të kuptojnë pasqyrat financiare, por ka prova të mjaftueshme e të përshtatshme se çështja nuk përmban keqdeklarime materiale në pasqyrat financiare, auditori duhet të përfshijë një paragraf të Theksimit të Çështjes në raportin e tij. Paragrafët për Theksimin e Çështjes duhet t'i referohen vetëm informacionit të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare.

158. Një paragraf i theksimit të çështjes duhet:

- të përfshihet menjëherë pas opinionit;
- të ketë titullin 'theksim i çështjes' ose ndonjë titull tjetër të përshtatshëm;
- të përmbajë një referencë të qartë ndaj çështjes që theksohet dhe të tregojë se në ç' pjesë të pasqyrave financiare mund të gjenden shpalosjet relevante që e përshkruajnë plotësisht çështjen; dhe
- të tregojë se opinionit i auditimit nuk është modifikuar për sa i përket çështjes të theksuar.

159. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për ta komunikuar një çështje, përveç atyre që janë paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila, në gjykimin e auditorit, është e rëndësishme për përdoruesit në mënyrë që ta kuptojnë auditimin, përgjegjësitë e auditorit apo raportin e auditimit, dhe me kusht që kjo nuk është e ndaluar me ligj ose rregullore, duhet të përpilohet një paragraf me titullin "Çështje Të Tjetra", apo ndonjë titull tjetër të përshtatshëm. Ky paragraf duhet të paraqitet menjëherë pas opinionit dhe pas çdo paragrafi të Theksimit të Çështjes.

Shtojca III: Progresi në zbatimin e rekomandimeve të vitit paraprak

Komponenti i Auditimit	Rekomandimet e dhëna	Të zbatuara	Në proces të zbatimit	Të pa zbatuara
Baza për opinion të kualifikuar Rekomandimi 1	Kryetari duhet të sigurojë që është bërë një analizë për të përcaktuar arsyet për kualifikimin e opinionit të auditimit dhe paragrafin e theksimit të çështjes. Duhet të ndërmerret veprimi për të adresuar dobësitë e rëndësishme në një mënyrë sistematike dhe pragmatike për të zbutur dobësitë e shpalosura në paragrafin e bazës për opinion të kualifikuar.			PFV-të janë korrigjuar në lidhje me pagesat e palëve të treta, dhe të arkëtushmet, por nuk janë marrë veprime në lidhje me pasuritë.
Baza për opinion të kualifikuar Rekomandimi 2	Kryetari duhet të marrë masat e duhura për të siguruar pajtueshmëri rregullative të plotë të procesit të përgatitjes së pasqyrave vjetore financiare (PVF). Deklarata e bërë nga Kryetari i Komunës dhe Zyrtari Kryesor Financiar, kur PVF-të të dorëzohen në Qeveri duhet të nënshkruhet vetëm pas një shqyrtimi gjithëpërfshirës të menaxhmentit i ndërmarrë për përmbajtjen dhe saktësinë e PVF.			PFV-të janë korrigjuar por nuk janë procesuar (protokoluar) në thesar , pasi që nuk ishin pranuar për shkak të afatit të dorëzimit. Prandaj ky rekomandim nuk ishte zbatuar.
Baza për opinion të kualifikuar Rekomandimi 3	Kryetari i Komunës duhet të sigurojë që Komuna i dorëzon raportet mujore që lidhen me detyrimet e papaguara siç kërkohet me rregulloren raportuese.	X		
2.3 Zbatimi i rekomandimeve nga viti paraprak – Prioriteti i lartë Rekomandimi 4	Kryetari i komunës duhet të rishikoj Planin e Veprimit për adresimin e rekomandimeve të vitit paraprak . Ky plan duhet të përcaktojë një kornizë të arsyeshme kohore të zbatimit, personel përgjegjës dhe modalitet në aplikim, duke u fokusuar fillimisht në fushat e rëndësishme të lartë, dmth. ku janë identifikuar dobësi domethënëse. Progresi i planit duhet të monitorohet direkt nga Kryetari.		Ka një progres të implementimit, por për disa çështje ende ka hapësirë për përmirësim	

2.4 Lista kontrolluese e vetëvlerësimit të MFK-së Rekomandimi 5	Kryetari i Komunës duhet të sigurojë që lista e vetëvlerësimit është plotësuar siç kërkohet nga Ministria e Financave e Republikës së Kosovës.		Ka një progres, komuna këtë vit ka plotësuar dhe pasi që ishte plotësuar me një seriozitet , por në disa fusha ishte jo mjaft vetëkritik.	
2.5.1 Rishikimet specifike të qeverisjes(Aranzhi met e llogaridhënies) Rekomandimi 6	Kryetari duhet të sigurojë një rishikim të kërkesave ekzistuese të llogaridhënies dhe të raportimit ndaj drejtorive komunale si dhe të siguroj aranzhime të përmirësuara për të arritur objektivat specifike brenda një viti.		Takimet e drejtorëve mbahen , por ende nuk përcillen me proces verbale te mbajtura, si dhe nuk kemi llogaridhënie të plot për mos realizimin e detyrimeve.	
2.5.2 Menaxhimi i riskut Rekomandimi 7	Kryetari duhet të sigurojë që procedurat dhe sistemet e menaxhimit të riskut janë krijuar dhe janë funksionale. Për më tepër, përgjegjësia për menaxhimin e riskut është deleguar direkt tek një drejtor përkatës që të sigurojë raportimin mujor mbi zbatimin e kërkesave në këtë fushë dhe të sigurojë se risqet janë duke u menaxhuar.			Në listë e rreziqeve ende nuk ishte përgatitur , si dhe nuk ishte caktuar personi përgjegjës.
2.5.3 Dobësi në Kontrollin Menaxherial Rekomandimi 8	Kryetari i Komunës duhet të rishikojë masat ekzistuese të qeverisjes së përgjithshme dhe cilësinë e raportimit të brendshëm të Komunës. Kërkesat pazbatuara duhet të adresohen deri në fund të vitit 2016. Cilësia e raportimit dhe mbikëqyrjes buxhetore duhet të shqyrtohet në mënyrë kritike dhe sistematike për të siguruar arritjen e objektivave të Komunës.		Në disa fusha ka një përparim në raportim, por ende duhet një angazhim dhe përpjekje për arritjen e objektivave të caktuar.	

<p>2.7 Sistemi i auditimit të brendshëm</p> <p>Rekomandimi 9</p>	<p>Kryetari duhet të sigurojë që Komiteti i Auditimit është funksional dhe kryen detyrat e veta siç kërkohet me ligj. Komiteti i Auditimit duhet të vendosë politika dhe procedura të duhura për të siguruar një standard të lartë të monitorimit të zbatimit të sistemit të kontrollit të brendshëm, të procesit të raportimit financiar dhe mbikëqyrjen e punës së departamentit të auditimit të brendshëm. Për më tepër, Kryetari duhet të sigurojë që aktiviteti i ardhshëm i AB duhet të drejtohen në drejtim të zhvillimit dhe zbatimit të strategjisë së auditimit të bazuar në risk. Gjithashtu, në mënyrë që përfitimet të jenë të dukshme, Kryetari duhet të marrë masa për zbatimin e rekomandimeve të AB brenda Komunës.</p>		<p>Komiteti i Auditimit ende nuk ishte funksional, Njab në masë të madhe ishte orientuar në fushat me rrezik të lartë, përpos në fushën e obligimeve të pa paguara e cila po ashtu ishte nder fushat me rrezik të lartë.</p>	
<p>3.3 Planifikimi dhe Realizimi i Buxhetit</p> <p>Rekomandimi 10</p>	<p>Kryetari i Komunës duhet shpesh dhe në mënyrë sistematike të monitorojë performancën buxhetore dhe të identifikojë dhe adresojë pengesat për realizimin e buxhetit në nivelet e planifikuara.</p>	X		
<p>3.4 Prokurimi</p> <p>Rekomandimi 11</p>	<p>Kryetari duhet të identifikoj shkaqet rrënjësore të mangësive dhe të ndërmarrë masat e duhura për të siguruar se kërkesat e ligjit te prokurimit janë zbatuar plotësisht.</p>			<p>Ndarja e tenderëve edhe në këtë vit ishte mjaft i theksuar sidomos zhvillimi i procedurave të prokurimit me vlera minimale, si shkak i mos planifikimit nga njësia kërkuese.</p>

<p>3.5.1 Shpenzimet tjera</p> <p>Rekomandimi 12</p>	<p>Kryetari duhet të siguroj që Komuna të ndërmarrë hapa të mëtutjeshëm për përmirësimin e kontrolleve mbi shpenzimet dhe pagesat që ato të jenë në pajtueshmëri me ligjet dhe rregulloret përkatëse.</p>		<p>Disa nga kërkesat janë implementuar , por në mostrat e testuar edhe me tej mbikëqyrja e kontratave, me rastin e pagesës për punimet e kryera ka neglizhencë. Si është rasti i mos mbajtjes në mënyrë sistematike ditarit dhe librit ndërtimor.</p>	
<p>3.5 Shpenzimet jo përmes prokurimit</p> <p>Rekomandimi 13</p>	<p>Kryetari duhet të siguroj që Komuna të ndërmarrë hapa të mëtutjeshëm për përmirësimin e kontrolleve mbi shpenzimet dhe pagesat që ato të jenë në pajtueshmëri me ligjet dhe rregulloret përkatëse.</p>			<p>Ende kemi pagesa që janë bërë në kundërshtim me rregulloret dhe aktet në fuqi.</p>
<p>3.5.2 Kompensimet (pagat dhe mëditjet)</p> <p>Rekomandimi 14</p>	<p>Kryetari duhet të sigurojë që Komuna të ndërmarrë hapa të mëtutjeshëm për përmirësimin e kontrolleve mbi dosjet e personelit në mënyrë që dosjet të jenë të kompletuara dhe organizuara mirë dhe të marrë masa në lidhje me nënshkrimin e listës së pagave.</p>	X		
<p>3.5.3 Subvencionet dhe Transferet</p> <p>Rekomandimi 15</p>	<p>Kryetari duhet të adresojë çështjen dhe të marrë masat e duhura për të siguruar që shpenzimet e bëra me urdhër të gjykatës janë të dokumentuara mjaftueshëm dhe janë kategorizuar dhe klasifikuar në mënyrë të duhur para lëshimit të pasqyrave financiare vjetore.</p>			<p>Ende nuk ishte nxjerr një rregullore e brendshme për ndarjen e subvencioneve.</p>

<p>3.6 Të hyrat (përfshirë të hyrat vetanake Rekomandimi 16</p>	<p>Ne rekomandojmë Kryetarin të ndërmarrë këta hapa: Të përmirësojë sistemet e faturimit dhe të kontabilitetit në mënyrë që të sigurojë kontrolle të sigurta, eficiente dhe efektive në faturim dhe të hyra. Përmirësimi i procedurave lidhur me sisteme të tilla do të mundësonte menaxhmentin të monitoroj dhe të menaxhoj risqet e mëdha, dhe të siguroj që vendimet lidhur me buxhetimin, planifikimin dhe arkëtimin e të hyrave bëhen në mënyrë të duhur. Të sigurohet që anketimet dhe kushtëzimi i provizionimit të shërbimeve bëhet siç kërkohet me Udhëzimin Administrativ Nr. 03/2011 dhe Nr. 07/2011.</p>		<p>Ka një performancë më të mirë në inkasimin e të hyrave të tatimit në pronë, por ende ka disa ngecje në disa fusha si mos zgjedhja e problemit të pronave, mos përfshirja e tatim paguesve të rinj të tatimit në pronë.</p>	
<p>3.7 Pasuritë dhe detyrimet 3.7.1 Pasuritë kapitale dhe jo-kapitale Rekomandimi 17</p>	<p>Kryetari duhet të sigurojë regjistrimin në kohë dhe të saktë të të gjitha pasurive në regjistrat përkatës, në përputhje me kërkesat e rregullores 02/2013. Ai gjithashtu duhet të sigurojë që pasuritë kapitale të cilat regjistrohen përmbajnë informacion të plotë, duke përfshirë datën kur pasuria është vënë në përdorim, në mënyrë që llogaritja e zhvlerësimit të mund të kryhet me saktësi. Si dhe të përcaktojë statusin e pronësisë.</p>			<p>Ende ka vështirësi në regjistrimin e pasurisë komunale, po ashtu sistemi e pasuria nuk ishte funksionale ne departamentin e Arsimit dhe QKMF.</p>
<p>Inventarizimi i pasurisë kapitale- Prioriteti i lartë Rekomandimi 18</p>	<p>Kryetari i Komunës duhet të sigurojë që inventarizimi i pasurive kapitale jo-financiare është kryer në pajtim me Rregulloren në fuqi për pasuritë jo-financiare të organizatave buxhetore dhe për të siguar se inventarizimi bëhet në baza vjetore.</p>			<p>Gjatë vitit 2016 nuk ishte formuar komisioni i inventarizimit.</p>

<p>Shpalosja e pasurisë jo-kapitale me vlerë nën 1,000 euro - Prioriteti i lartë</p> <p>Rekomandimi 19</p>	<p>Kryetari i Komunës duhet të sigurojë që Komuna mban informacion të saktë dhe të plotë në lidhje me pasuritë jo kapitale dhe të siguroj se pasuritë janë zhvlerësuar në bazë të rregullores në fuqi.</p>			<p>Ende kemi regjistrim të pasurisë të cilat nuk janë regjistruar në mënyrë adekuate , si qe janë me emërtimin kapitale tjera ku nuk mund te përcaktohet baza e llogaritjes se amortizimit.</p>
<p>3.7.2 Trajtimi i parasë së gatshme dhe ekuivalentëve të parasë së gatshme</p> <p>Rekomandimi 20</p>	<p>Ne rekomandojmë që Kryetari të sigurohet se depozitat e përditshme të parasë dhe kontrollet janë kryer ashtu siç kërkohet nga legjislacioni në fuqi.</p>		<p>Ka një përmirësim ne krahasim me vitet paraprake. Por edhe këtë vit ka vonesa ne dorëzimin e parasë se gatshëm ne afatin ligjor.</p>	
<p>3.7.3 Trajtimi i të arketueshmeve</p> <p>Rekomandimi 21</p>	<p>Kryetari i Komunës duhet të sigurojë që llogaritë e arkëtueshme janë shpalosur në mënyrë efikase dhe të detajuar, dhe për to mbahen dokumente dhe informacione të mjaftueshme.</p>		<p>Saldot e të arketueshmeve pas sqarimeve të bëra gjatë auditimit janë te përmirësuar por edhe gjatë këtij viti nuk janë prezantuar drejt ne PFV.</p>	
<p>3.7.4 Trajtimi i borxheve</p> <p>Rekomandimi 22</p>	<p>Kryetari duhet të sigurojë që Komuna të ndërmarrë hapa të mëtutjeshëm dhe të zhvilloj plane veprimi për të bërë pagesat brenda periudhës së kërkuar.</p>			<p>Ne kemi hasur në fatura ku në mungesë te buxhetit faturat paguhen pas afatit ligjor.</p>

Shtojca IV: Letërkonfirmimi

PUBLIKA E KOSOVËS KOMUNA E DEÇANIT
 REPUBLIKA KOSOVA OPŠTINA DEÇANI

Datë/nr.	06/06/2017
Për:	Zyren Kombëtare të Auditimit
Përmes:	z.Rasim Selmanaj / ZKA
Nga:	znj.Syzana Mustafaj/Drejtoreshë për Buxhet dhe Financa
Tema:	Letër Konfirmimi

I nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për Auditimin e Pasqyrave Financiare të Komunës së Deçanit, për vitin 2016 (në tekstin e mëtejshëm "Raport");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Me respekt,

